

สรุปบทเรียนที่ได้รับการพัฒนาความรู้ในรูปแบบออนไลน์ผ่าน Video Conference

หลักสูตร “การส่งเสริมการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรม”

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๒ มีหลักการและแนวทางปฏิบัติงาน เสริมสร้างให้บุคลากรในหน่วยงานเป็นคนดี มีคุณธรรม มีการทำงานที่ซื่อสัตย์ ใช้หลักคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสามารถปฏิบัติงานตามภารกิจของหน่วยงานได้อย่างเกิดผลสัมฤทธิ์

ความเป็นมาของการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรม

๑. การจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับพ.ศ.๒๕๔๐ - ฉบับพ.ศ.๒๕๖๐) ดังนี้

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐

เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทยที่ได้บัญญัติ เรื่องคุณธรรมและจริยธรรม เป็นสาระสำคัญ โดยมาตรา ๗๗ กำหนดให้รัฐต้องจัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง จัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และพนักงานหรือลูกจ้างอื่นของรัฐ เพื่อเป็นคุณธรรมประจำใจให้เจ้าหน้าที่รัฐยึดถือ เพื่อสร้างวัฒนธรรมการทำงานใหม่ให้งานภาครัฐเกิดผลตามแนวทางของแผนปฏิรูปการบริหารภาครัฐที่มุ่งสร้างประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและประเทศชาติ โดยกำหนดค่านิยมสร้างสรรค์ ๕ ประการ

๑) การยึดมั่นและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง

๒) ความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ

๓) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

๔) การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม

๕) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐

มาตรา ๒๗๙ กำหนดให้มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่รัฐให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้นโดยต้องมีกลไกและระบบในการทำงานเพื่อบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงกำหนดขั้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย

มาตรา ๒๘๐ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่เสนอแนะหรือให้คำแนะนำในการจัดทำหรือปรับปรุงประมวลจริยธรรมส่งเสริมให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีจิตสำนึกในด้านจริยธรรมตามมาตรา ๒๗๙ และส่งเสริมให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐมีจิตสำนึกในด้านจริยธรรม รวมทั้งมีหน้าที่รายงานการกระทำที่มีการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม ต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ค่านิยมหลักของมาตรฐานทางจริยธรรม ๙ ประการ

๑) การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม

๒) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบต่อ

๓) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัวและไม่มีผลประโยชน์ทับ

ซ้อน

๔) การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย

๕) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็วมีอัธยาศัยและไม่เลือกปฏิบัติ

- ๖) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน อย่างครบถ้วนและไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- ๗) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐานมีคุณภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้
- ๘) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- ๙) การยึดมั่นในจรรยาวิชาชีพขององค์กร

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐

มาตรา ๗๖ ได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมไว้ ดังนี้ รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะและการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ มี ๗ ประการ

- ๑) ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศอันได้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- ๒) ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดีและความรับผิดชอบต่อหน้าที่
- ๓) ยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม
- ๔) ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และมีจิตสาธารณะ
- ๕) มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
- ๖) ไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม
- ๗) ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี และรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ

๒. ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐

มาตรา ๒๗๙ มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภทให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้นจะต้องมีกลไกและระบบในการดำเนินงานเพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดขั้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย

ประมวลจริยธรรม เป็นการรวบรวมแนวทางความประพฤติปฏิบัติตนในการเป็นข้าราชการที่ดี ทั้งนี้เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขแก่ส่วนรวมและตนเอง ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน หมวด ๒ (ข้อ ๓-๑๒) ข้อ ๓ ต้องยึดมั่นในจริยธรรมและยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม ข้อ ๔ ต้องมีจิตสำนึกที่ดีและรับผิดชอบต่อหน้าที่ เสียสละ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ข้อ ๕ ต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ เหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน ข้อ ๖ ต้องละเว้นจากการแสวงหาประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และไม่กระทำการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม ข้อ ๗ ต้องเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ข้อ ๘ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม เป็นกลางทางการเมืองให้บริการแก่ประชาชนโดยมีอัธยาศัยที่ดี และไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ข้อ ๙ ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ข้อ ๑๐ ต้องมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษาคุณภาพและมาตรฐานแห่งวิชาชีพโดยเคร่งครัด ข้อ ๑๑ ต้องยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ข้อ ๑๒ ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงตนรักษาชื่อเสียงภาพลักษณ์ของราชการ

๓. บทบาทและความคาดหวังต่อข้าราชการยุคใหม่

กรอบแนวทางการพัฒนาข้าราชการ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ จุดเน้น การพัฒนาภาครัฐ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เน้นการส่งเสริมการทำงานที่สอดคล้องเชื่อมโยงเป็นบูรณาการและสร้าง จิตสำนึกความรับผิดชอบ การสร้างพันธมิตรและการส่งเสริมการทำงานแบบประชารัฐ การส่งเสริมให้เกิด นวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ การปรับเปลี่ยนภาครัฐให้เป็นรัฐบาลดิจิทัล

คุณลักษณะข้าราชการยุคใหม่เพื่อขับเคลื่อนประเทศ ๔.๐ ต้องกล้าเปลี่ยนแปลง ไม่ติดกรอบ เดิม (Change) สามารถประสานงานร่วมมือ (Collaboration) มีปัญญาสร้างสรรค์ (creative) ใช้ประโยชน์จาก เทคโนโลยี และร่วมมือกันสร้างภาครัฐที่ปลอดคอร์รัปชัน ซื่อตรง โปร่งใสมีคุณธรรม (Corruption Free)

คุณลักษณะที่ดีของข้าราชการยุคใหม่ รัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๖๐ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

๑. ให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน และการ จัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน และเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

๒. ให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐเข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นระบบข้อมูลเพื่อ การบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชน

๓. ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารงานของรัฐและแผนกำลังคน ภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของ หน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน

ผู้สรุปบทเรียน

นางสาวจินดาภรณ์ เพ็ชรศิริ
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ